No. 1771 Zaterdag 8 December 1917. 34ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Luther contra Tetzel.

Verdienen Luthers woorden geloof, dan waren de schromelijke misbruiken, waaraan Tetzel zich zou hebben plichtig gemaakt, aanleiding, dat de „Gottesmann" met kracht zijne stem verhief en in het volle bewustzijn zijner hemelsche roeping opkwam voor het heil der zielen. De „verfluchte diebische Geiz" van aartsbisschop Albertus en Tetzels „greulich schreckliche Artikel," zoo herhaalt hij in het beruchte smaadschrift *Wider Hanswurst*, zijn de eerste oorzaken van de „Luthersche Lärmen." Natuurlijk wordt dit door vele protestantsche geschiedschrijvers zonder den geringsten twijfel bevestigd. Bij nader onderzoek evenwel blijkt, — Evers heeft dit in Luthers biografie nadrukkelijk uitgewezen — dat de misbruiken Luther slechts tot uithangbord dienden om de goedgeloovige menigte te verschalken. Niet de *aflaatprediking*, zij moge met ergerlijkheden zijn vergezeld of niet, maar de *aflaatleer*, in zoover deze in strijd was met Luthers evangelie, was de voornaamste oorzaak van zijn optreden.

Het is bekend, dat de Wittenbergsche Professor, lang voor dat de aflaatstrijd uitbrak, zich niet meer op katholiek standpunt bevond; dat hij een evangelie predikte, dat wegens zijne nieuwigheid zich zelf veroordeelde. Krachtens eene gedwongen gelofte, misschien ook om zich aan het ouderlijk gezag te onttrekken, had Luther den kloosterstaat omheled waartoe hij zich volstrekt niet geroepen gevoelde. Deze onberaden stap bracht in hem eene scrupuliteit teweeg, waardoor hij zijne rechtvaardigheid niet uit God, maar uit eigen werken zocht te verkrijgen. De wanhoop, het gevolg dezer vermetele leer, voerde welhaast tot een ander uiterste: rechtvaardiging door Christus zonder onze medewerking. Dit beginsel werd de grondslag van het nieuwe evangelie, dat in het „*pecca fortiter, sed fortius crede*" zijn volkomen uitdrukking vinden zou. „Onze gerechtigheid is slechts zonde; daarom moet ieder *alleen* de door Christus aangeboden genade aannemen." „Om den vrede te vinden, moet ieder aan zich zelven en aan zijne goede werken wanhopen; Christus heeft onze zonden tot de zijnen en zijne Gerechtigheid tot de onze gemaakt." Van de waarheid dezer stellingen was hij reeds in 1516 zoo diep overtuigd, dat hij het anathema uitsprak over ieder, die ze niet geloovig aannam. „De wet is vervuld door *Christus*," zoo preekte hij in den advent van 1516, het is derhalve niet noodig, dat *wij* haar vervullen, maar wij moeten alleen Hem, die ze vervuld heeft, door het *geloof* aanhangen." De goede werken waren dus niet noodzakelijk; doch dit was slechts het begin der dwaling, weldra zou hij ze geheel verwerpen. Aan de universiteit van Wittenberg liet hij een zijner leerlingen in het openbaar verdedigen: „Het is onwaar, dat de vrije wil het tegenovergestelde kan kiezen; veeleer is hij niet vrij, maar gevangen." „Ieder rechtvaardige zondigt zelfs gedurende eene goede handeling" De verdienstelijkheid der goede werken was hiermede geloochend. Wat gevolgen dit had voor den aflaat is duidelijk. De aflaat is eene toepassing van den kerkelijken schat; de kerkelijke schat komt voort uit de verdienstelijkheid der goede werken, derhalve moest Luther ook den kerkelijken schat loochenen, wat gelijk staat met eene loochening van den aflaat. Eene andere dwaling, eveneens voortspruitende uit het nieuwe evangelie, was voor den aflaat niet minder noodlottig. De katholieke leer der voldoening was volgens Luther „eene schandelijke dwaling." „Uit eene onschatbare goedertierenheid vergeeft God altijd en om niet de zonden. Hij scheldt ze kwijt zonder iets anders van ons te vorderen, dan dat wij voortaan deugdzaam leven." De zondenstraf — niet alleen de eeuwige, maar ook de tijdelijke — werd, volgens hem, altijd tegelijk met de zondenschuld vergeven. Door dit beginsel was het voorwerp van den aflaat ontkend. Aflaat — wij zagen het reeds vroeger — is eene kwijtschelding der tijdelijke straf, die na de vergeving der dadelijke schuld nog te boeten overblijft; Luther verwerpt de overblijvende tijdelijke straf, bijgevolg ontneemt hij aan den aflaat alle reden van bestaan. Aflaat, in katholieken zin opgevat, was voor hem dus een onding. Deze gevolgtrekking was juist, maar niet overeenkomstig de orthodoxie. Raadzaam was het daarom niet haar altijd luide te verkondigen. In zijne Vastenpreeken van 1517 leerde hij: Christus legt de voldoening in het hart; gij behoeft derhalve noch naar Rome, noch naar Jerusalem, noch naar Sint-Jacob (van Compostella), noch hier—, noch daarheen te trekken om aflaat te verdienen." — „Christus zegt niet: „Gij moet voor uwe zonden zooveel vasten, zooveel bidden, zooveel geven, dit of dat doen;" maar Hij verlangt alleen, dat men de zonde vluchte en den beleediger vergeve." Later, toen hij niets meer te duchten had, goot hij de fiolen zijner gramschap uit over de geestelijkheid, die „de wereld met den leugenaflaat vervuld en bedrogen heeft en lasterlijk Gods genade heeft genoemd, wat eigenlijk *niets* is."

Het was dus voldoende, dat er aflaat gepredikt werd, om Luther in het harnas te jagen; misbruiken waren hiertoe overbodig, of liever, de aflaat zelf was voor Luther het grootste misbruik. Hier dringt zich de vraag op: waarom, indien de aflaatleer de voornaamste drijfveer van Luthers verzet was, waarom trok de Wittenbergsche Professor dan te velde juist tegen Tetzel, terwijl aan verschillende andere geestelijken ook het subcommissariaat van den aflaat was toevertrouwd? Als reden heeft men dikwijls den naijver der Augustijnen opgegeven, die, gewoonlijk met de aflaatprediking belast, zich door Tetzels benoeming verongelijkt meenden; maar terecht, dunkt ons, neemt Pallavicini deze beweegreden niet aan. Niet de Augustijnen, maar de Minderbroeders werden in den regel met deze zending vereerd. Elders is derhalve de reden te zoeken en wel in den persoon van Tetzel zelven. Tetzel was *Dominicaan, scholasticus, inquisiteur*, drie titels, te zamen meer dan genoeg, om zich Luthers wrok op den hals te halen. Eene vluchtige verkenning van het terrein, waarop de strijd geleverd wordt, is, om dit goed te begrijpen, vereischte.

De Vredesbemoeïingen van den Paus.

Kardinaal Gaspari, de staatssecretaris van den H. Stoel; heeft een brief geschreven aan den bisschop van Valence, Mgr. Latty, welke brief een soort van officieuse commentaar is op de eerste Pauselijke vredesnota.

De kardinaal bespreekt daarin de door Frankrijk gevorderde schadevergoeding voor de verwoestingen in Noord–Frankrijk en België, aangericht en zegt:

„De nota van het Vaticaan sluit natuurlijk herstel van het verwoeste gebied niet uit; doch het is billijk op de groote moeilijkheid te wijzen, welke zich voordoet bij het vaststellen, welke verwoestingen in het bezette gebied zonder militaire noodzaak zijn aangericht, en welke verwoestingen het gevolg zijn van Fransche en Engelsche beschieting.

„Frankrijk moet wel overwegen, of het, zelfs als eventueele overwinnaar, er belang bij zou hebben, den oorlog een jaar te verlengen, en al deze verliezen aan menschen, geld en goed te brengen, om van den vijand een vergoeding voor België en Noord–Frankrijk te verlangen."

Het ontruimen van het bezette gebied zal, naar de kardinaal meent, dadelijk en volkomen moeten geschieden. Wat de kwestie van Elzas-Lotharingen betreft, zegt de kardinaal: „Hierin kan de Paus onmogelijk een oplossing voorstellen maar hij heeft zich moeten bepalen tot den wensch dat beide partijen door onderlinge bespreking tot een vredelievend vergelijk zullen komen."

Keulen 16 October.

De „Kölnische Volkszeitung" meldt uit Zwitserland, dat op uitdrukkelijk verlangen van den Paus de meest vooraanstaande kardinalen en bisschoppen van Frankrijk bij het Vaticaan zijn aangekomen.

Over het doel van de reis wordt in katholieke kringen het diepste stilzwijgen bewaard.

De *Köln. Zeitung* meldt uit Weenen, dat de bladen in Weenen op grond van mededeelingen uit officieele kringen constateeren, dat de vredesactie der Centrale voorloopig afgeloopen is, maar dat de uiterste grenzen van een vredesaanbieding in de redevoering der Entente–staatslieden van de hand gewezen zijn. Er moet nu afgewacht worden tot de machthebbers der Entente, die zich verzetten tegen dat vredesverlangen van de massa door de volksstemming weggevaagd zullen worden. De Centralen zijn op militair gebied zeker en hun economische toestand is gunstig. Onder de tegenwoordige omstandigheden zal de levensmiddelenvoorziening in geen geval minder worden, terwijl bij de Entente zich spoedig economische nood zal doen gevoelen wegens het gebrek aan scheepsruimte. Door het afwijzen der vredesaanbiedingen zijn thans de omstandigheden aanwezig, waaronder graaf Czernin herziening der oorlogsdoeleinden noodig achtte. Dit woord is door de regeering nog niet uitgesproken, maar het krijgt reeds kracht door het verloop der feiten.

Aan een Duitsch blad wordt uit Den Haag het volgende gemeld over de vredespogingen, welke in officiëele Belgische kringen te Havre zouden worden ondernomen. Een deputatie van Belgische politici, onder leiding van den minister-president De Brocqueville, zal naar Rome vertrekken, teneinde door den Paus te worden ontvangen. Een der belangrijke punten, die op het Vaticaan ter sprake zal komen, is de toekomst van België. Wanneer de Paus, uit hetgeen hem ter kennis is gekomen, duidelijke verzekeringen kan geven voor de vrijheid en onafhankelijkheid van België, dan zou daaruit waarschijnlijk een actie van de Belgische regeeringskringen ontstaan, die er op gericht zal zijn de Entente-regeeringen tot het aanknoopen van vredesonderhandelingen te bewegen. Men zou in de regeeringskringen te Havre het einde van den oorlog willen bespoedigen, omdat men zich den treurigen toestand van het Belgische volk en het gevaar voor een totale verwoesting van het land door de krijgsoperaties voor oogen stelt. Het feit, dat de Brocqueville aan het hoofd der deputatie staat, geeft aan het sterk geuite vredesverlangen in de Belgische kringen een bijzondere beteekenis. Het wordt voor mogelijk gehouden, dat koning Albert onder zekere voorwaarden zijn invloed tot bespoediging van den vrede zal willen aanwenden.

Wantrouwen tegen de regeering in den Duitschen Rijksdag.

In den Rijksdag is Zaterdag 6 Oct. ll. een feit voorgevallen, dat van grooten invloed kan wezen op het verdere verloop van zaken, ja misschien wel op de geheele quaestie van den oorlog en den vrede.

Er was een interpellatie ingediend door den socialist Landsberg van dezen inhoud:

„Is het den rijkskanselier bekend, dat er in het leger door superieuren een ijverige agitatie ten gunste eener al-Duitsche politiek en vooral ook tegen de Rijksdag–resolutie wordt gevoerd? Wat denkt de rijkskanselier te doen, om aan dit misbruik van dienstgezag door de meerderen een einde te maken?" Hiermede verbonden werd de zinsnede uit de tweede soc.–dem. interpellatie: „Is het den rijkskanselier bekend, dat de wet op het vergaderings- en vereenigingsrecht door den plaatselijken generaal-commandant eenzijdig ten gunste van de al-Duitsche propaganda wordt toegepast? Wat denkt hij tegen dit misbruik te doen?"

De interpellant betreurde het, dat de soc.-democratische manifesten in het leger verboden zijn, terwijl de politiek, die tegenover de sociaal-democratie staat bevoordeeld wordt, vooral de politiek van het Al–Duitsche Verbond. Het zijn altijd dezelfde menschen, één partij matigt zich het recht over het vaderland aan. Aan het hoofd van deze partij staan mannen, die niet onder den oorlog geleden hebben. De vaderlandsche partij heeft de beschikking over alle mogelijke middelen. De mannen, die deze partij leiden, maken een goed zaakje en koopen het eene blad na het andere op. Door het opkoopen van bladen willen zij de openbare meening vergiftigen; (geroep „Ongehoord" en „zeer waar". Onrust).

„De *Deutsche Tageszeitung* spreekt van een „hongervrede-meerderheid". Het Duitsche volk wil den vrede. Wij sociaal–democraten willen niet den vrede op kosten van het Duitsche Rijk, wij willen ons tegen een ieder verdedigen, die het Duitsche grondgebied wil aanvallen. Wij beschermen Duitschland door een vreedzame buitenlandsche politiek en door een krachtigen binnenlandschen toestand. Uit alle deelen van Duitschland komen roepen om hulp tot ons, daar autoriteiten hun ondergeschikten tot leden van die vaderlandsche partij willen maken. In de raadhuizen worden leden geworven, in Potsdam in de regeeringsgebouwen, in het leger, op 't veld, in de barakken en garnizoenen. Overal Al-Duitsche vergaderingen, door de militaire autoriteiten, geholpen door redenaars en geestelijken van den dienst vrij te stellen. Er wordt zelfs verlangd, dat deze agitatie als vaderlandsche hulpdienst erkend wordt.

„Aan het front worden voordrachten gehouden, zelfs de gewonden in de lazaretten laat men niet met rust. Hij, die voor den status quo ante opkomt, wordt als landverrader aangezien. Erzberger en Scheidemann worden als lummels uitgescholden. Scheidemann moet neergeschoten worden (onrust). Daarbij wordt aldoor gezegd, dat in het leger geen politieke propaganda gehouden mag worden. De minister van Oorlog zal moeten toegeven, dat hij deze agitatie beschermt. Hij zelf heeft een polemiek tegen de Rijksdagbesluiten geschreven. Ik wijs er op, dat de politiek van de meerderheid de politiek van den rijkskanselier zelf is. (Geroep: „Waar is de Rijkskanselier?) Deze agitatie staat in tegenspraak met het antwoord op de Pauselijke nota. Dit antwoord was goed werk. Wij moeten met het zwaard niet bederven, wat de pen goed gedaan heeft. De kanselier moet tegen deze agitatie optreden."

Het *Maandagochtendblad* geeft een nog uitvoeriger verslag dan wij ontvingen, waaruit blijkt, dat Landsberg zéér kras optrad.

„Onze liefde voor het vaderland gaat zoo ver, dat wij niet het bezit van Koerland en het ertsbekken van Brieux en Longwy willen najagen, op gevaar af, Duitschland te verliezen.

„Als men op de kaartjes van die heeren ziet, wat Duitschland al zoo hebben moet, om te kunnen bestaan, dan verwondert men zich, dat het ons voor den oorlog toch zoo goed is gegaan. De anexionisten moeten zich eens afvragen, wat wij gewonnen zouden hebben met de veroverde landen — gesteld dat wij ze kunnen veroveren! Wij zouden dan aan weerskanten een weerspannige bevolking met een vreemde taal hebben, want talent voor moreele veroveringen hebben wij niet. (Zeer juist! links). Wij vergeten altijd maar de kleinigheid, dat ook andere volkeren een ziel hebben. Ook mochten de Vaterlandsfreunde wel eens bedenken, dat wij ons in de toekomst slechts kunnen handhaven door de uiteendrijving der thans tegenover ons staande coalitie. Annexaties in het Oosten en het Westen zouden echter juist de beste middelen zijn, om haar te bevestigen.

De Kriegsgewinnler hebben de ervaring opgedaan, dat men met elleboogstooten verder komt dan met teederheid des gemoeds, en die praktijk brengen zij ook in het politieke leven over. Vandaar de ontzaglijke reclame, maar vandaar ook de bedreiging, niet op de oorlogsleening te zullen inteekenen, als de regeering niet zekere verklaringen aflegt. (Hoort! Hoort!) Die mannen moesten zich schamen: (Levendige toejuichingen, links).

Spr. zeide, sprekend van de *Deutsche Tageszeitung*, dat dit blad moreel niet dieper kon zinken.

En de *Vorwärts* vertelt:

De *Niederschönhausener Evangelisch-Kirchlichen Nachrichten*, die door de geestelijken van deze plaats wordt geredigeerd, bevat in het nummer van 2 October den volgenden oproep:

„En wat doet gij voor Duitschlands groote ure?

1. Uw goud behoort aan het vaderland.

2. Schrijf in op de 17e oorlogsleening!

3. Zijt gij reeds lid van de „Duitsche Vaderlandspartij?"

„Neen, neen, neen? Hoe wilt gij dan bestaan? Voor uw vaderland— uw geweten — uw God?"

De verklaring van den rijkskanselier.

De hoofdcommissie van den Rijksdag kwam Maandagmiddag bijeen. Verschenen waren van de staatssecretarissen Helfferich en Kühlmann, Capelle en graaf Rödern, voorts de minister van oorlog Stein, de onderstaatssecretarissen en de gevolmachtigden van den Bondsraad; van de afgevaardigden, behalve de leden der commissie, talrijke toehoorders.

Onmiddellijk na de opening der zitting zei de Rijkskanselier:

Er is een klacht geuit, dat er van de zijde der ambtenaren op een niet te dulden wijze propaganda ten bate der vaderlandsche partij is gevoerd. Ik wil over de positie der mij ondergeschikte rijksambtenaren het volgende in beginsel opmerken, waaraan is toe te voegen dat voor de Pruisische ambtenaren dezelfde beginselen gelden. Voor alle ambtenaren geldt vrijheid van politieke gezindheid; elke ambtenaar kan tot elke partij behooren, voor zoover deze geen doeleinden nastreeft, die het bestaan van het rijk of den staat bedreigen. Wat hun naar buiten tredende politieke werkzaamheid betreft, hebben alle ambtenaren, naar van zelf spreekt, terughoudendheid te betrachten, opdat het vertrouwen in hun onpartijdigheid bij het publiek niet wordt geschokt. Het misbruiken eener positie waarbij de meerdere zijn ondergeschikte dwingt te handelen ten bate eener bepaalde partij is „niet toelaatbaar." Ik wensch niet dat er van de zijde der superieuren een politieke druk naar eenige richting op de aan hen ondergeschikte ambtenaren wordt uitgeoefend. Deze beginselen gelden voor alle politieke partijen en richtingen in gelijke mate, „ook tegenover de vaderlandsche partij." Wordt

van deze grondbeginselen afgeweken dan kan slechts, wanneer het geval ter kennis van de bevoegde autoriteiten is gebracht, dienovereenkomstig worden ingegepen.

Ik ben van zins de navolging der beginselen na te gaan. Ook in het leger wordt geen politieke agitatie gedreven. Ik streef er, in samenwerking met de regeeringen der bondstaten naar, om geheel objectief tegenover alle politieke meeningen en stroomingen te staan en elke politieke meening het volste recht te laten wedervaren.

Ik doe dit, omdat ik overtuigd ben, dat elke richting in oprechten zin het beste wil voor het welzijn van het algemeen. Het wederzijdsche vertrouwen in den goeden wil is in den meeningsstrijd der laatste weken op betreurenswaardige wijze op den achtergrond getreden en heeft den vorm aangenomen van een wederzijdsche agitatie, die ik ten zeerste betreur. Elkeen in het Duitsche volk dient met bereidwilligheid en met opgewektheid de offers aan goed en bloed te geven, welke van hem worden verlangd. Laten de vertegenwoordigers der uit elkaar loopende meeningen toch inzien, dat in werkelijkheid niet het nadruk leggen op de tegenstrijdigheden in de wegen en middelen de beslissing brengt, doch de eensgezindheid en het gemeenschappelijke der doeleinden. Wanneer het ons allen duidelijk is, dat wij denzelfden weg moeten en willen volgen, dan zullen botsingen, als thans zijn voorgekomen, uit ons politieke leven verdwijnen. Dit is nu, met het oog op den geduchten tijd, waarin wij ons bevinden, onze plicht.

De Quaestie over Elzas-Lotharingen.

Naar de „Vos. Ztg." uit rijksdagkringen verneemt zal in de eerstvolgende dagen in het Elzas-Lotharingsche vraagstuk een stap worden gedaan, die de quaestie een eind vooruit brengt. De wenschen der meerderheidspartijen schijnen zich in een richting te bewegen om van Elzas-Lotharingen een bondsstaat te maken met monarchaal regeeringstelsel maar met besliste parlementaire democratie. Het schijnt dat ook de rijksleiding dezen weg zal willen bewandelen. Het vroegere rijksland tusschen Beieren, Baden en Pruisen te verdeelen, vindt men, vooral met het oog op den passieven tegenstand van Baden, niet een bijzonder gelukkige oplossing. Intusschen heeft Wurtemberg een formeel protest ingediend tegen de eventueele verdeeling van Elzas-Lotharingen bij den bondsraad en heeft Saksen dit voorbeeld gevolgd. De verdeelingsplannen stuiten daarom op onoverkomelijke moeilijkheden. Reeds dit feit alleen zal aanleiding geven aan de rijksleiding, om den door de rijksdagmeerderheid gewenschten weg in te slaan.

Naar uit Genève wordt gemeldt, deelt Clemenceau in zijn blad „l'Homme Enchainé" mede, dat Ribot in zijn rede van Vrijdag het gedeelte waarin hij mededeelde, dat de Duitsche regeering door bemiddeling van een Fransch staatsman Frankrijk een afzonderlijken vrede heeft aangeboden, in het officieele stenogram heeft laten schrappen na een heftig debat met een vooraanstaand afgevaardigde. Clemenceau spreekt naar aanleiding van dit vredesaanbod van een concessie in de Elzas Lotharingsche quaestie en vraagt opheldering van Ribot.

Ingezonden.

Zeer Geachte Heer Redacteur,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het in Uw geacht blad 28 Juli ll. opgenomen artikel van den Heer N. Mussenden op St. Eustatius, en het heeft mij natuurlijk veel genoegen gedaan daaruit te zien dat de goede invloed van de Cultuurmaatschappij der Nederlandsche Antillen op land en bevolking reeds waarneembaar is en wordt gewaardeerd.

Doch het zij mij vergund er op te wijzen, dat deze Maatschappij niet alléén door *mijne* bemoeiingen tot stand is gekomen en ook niet alléén door mij wordt beheerd Zonder de krachtdadige hulp en medewerking van den Heer A. G. Mörzer Bruyns te Den Haag zou het mij niet gelukt zijn het kapitaal voor die onderneming in zoo korten tijd bijeen te brengen, getuige de vele jaren, die ik er voor heb moeten werken om de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij tot stand te brengen en daarin waarschijnlijk ook nu nog niet zou zijn geslaagd, indien ik ten deze niet den krachtigen steun van den Heer J. W. van Aalst te 's Gravenhage had mogen ondervinden.

Als er dus met lof gesproken wordt over de pogingen, hier te lande gedaan om de kolonie tot bloei te brengen en werkzaam te zijn in het belang harer bevolking, dient mijn naam niet dan naast dien der Heeren J. W. van Aalst en A. G. Mörzer Bruyns genoemd. Eere wien eere toekomt!

U dank zeggend voor de plaatsing dezer rectificatie, gaarne met de meeste hoogachting

Uw. dw. dr.

J. H. J. Hamelberg.

Soest, 15 October 1917.

Uit de Benedendistricten van Curaçao.

Doel van dit geschrijf is, de aandacht te vragen voor een belang, dat m. i. niet voldoende steun en waardeering geniet.

Aangezien van 't geld, door mannen of jongemannen verdiend, een bijzonder klein gedeelte als regel in 't huishouden terecht komt, ligt volgens mijn bescheiden meening, de vooruitgang op Curaçao meer in de industrie der vrouw, in de hoedenvlecht-industrie. Kan de Curaçaosche vrouw meer verdienen, 't geld zal voor 't huishouden bestemd blijven, en de huiselijkheid van den man moet er door bevorderd worden.

Nu zegge men niet, gelijk zelfs in den Kol. Raad eens beweerd werd; deze industrie verdient niet méér steun, aangezien ze toch geen bestaan oplevert. Ik ben de eerste om zulks toe te geven, indien men zich enkel blijft bepalen tot 't maken van gewone grove hoeden. Doch er is nog een anderen weg open, en deze is; 't volk te brengen tot het vervaardigen van betere soorten.

Deze vinden altijd aftrek en geven veel ruimer dagloon.

Reeds is op meerdere plaatsen deze goede weg ingeslagen, dank zij den rusteloozen ijver van onzen energieken hoofdleider, den Heer Cohen Henriquez.

Het vijfde district echter, misschien wel doorloopend 't armste van Curaçao, kent tot nog toe de weelde van een vlechtcursus buiten de school niet.

Hopen we daarom, dat men voor geen kosten terugschrikke, om ook deze arme bevolking in de gelegenheid te stellen, zich in deze zeer nuttige industrie verder te ontwikkelen.

L. G. A. van Hegelsom.

Nieuwe Onderwijsverordening.

b. Van de Openbare Onderwijzers.

Art. 51. De onderwijzers aan de openbare scholen worden door den Gouverneur benoemd, geschorst en ontslagen.

Art. 52. 1. Om tot onderwijzer benoemd te kunnen worden, wordt behalve de akte van bekwaamheid vereischt een bewijs van goed zedelijk gedrag afgegeven:

a. op Curaçao door den Procureur-Generaal;

b. op de overige eilanden door den Gezaghebber;

c. voor onderwijzers, die vóór hunne benoeming niet in de kolonie hunne vaste woonplaats hadden, door de bevoegde autoriteit hunner vroegere woonplaats;

en loopende over de twee jaren aan de benoeming voorafgaande.

2. Het bewijs, in het vorige lid bedoeld, is vrij van zegelrecht.

Art. 53. 1. Een onderwijzer verbonden aan eene openbare school kan op voorstel van den Inspecteur van het Onderwijs of van de Commissie van Onderwijs, onder wier toezicht de onderwijzer werkzaam is, voor hoogtens een maand door den Gouverneur geschorst worden.

2. De schorsing geschiedt zonder of met stilstand van de bezoldiging.

Art. 54. Ontslag aan een onderwijzer verbonden aan eene openbare school wordt door den Gouverneur verleend:

a. rechtstreeks, overeenkomstig eigen verzoek, met ingang van den dag door den Gouverneur te bepalen;

b. op voordracht van den Inspecteur van het Onderwijs of van de Commissie van Onderwijs, onder wier toezicht de onderwijzer werkzaam is.

Art. 55. 1. Het is den onderwijzer op straffe van ontslag verboden handel te drijven of eenige nering of beroep, behalve het geven van onderwijs, uit te oefenen.

2. Het is hem op gelijke straffe verboden ambten, bedieningen of betrekkingen te bekleeden of te gedoogen, dat te zijnen huize handel of nering gedreven of eenig beroep uitgeoefend worde door de leden van zijn gezin.

3. Zoowel van het eene als van het andere verbod kan door den Gouverneur vrijstelling worden verleend, den Inspecteur van het Onderwijs gehoord.

Art. 56. 1. De onderwijzer is verplicht in het district, waarin zijne school gevestigd is, zijn vast en voortdurend verblijf te houden.

2. De Gouverneur kan, den Inspecteur van het onderwijs gehoord, hem vergunning verleenen om buiten het in het eerste lid genoemde district te wonen, welke vergunning ten allen tijde kan worden ingetrokken.

Art. 57. De onderwijzers worden onderscheiden in:
hulponderwijzers,
onderwijzers en
hoofdonderwijzers,
aan wie in verband met dienstjaren en behaalde bijakten door den Gouverneur, gehoord den Inspecteur van het Onderwijs, de verschillende rangen worden toegekend, waardoor hunne bezoldiging wordt bepaald.

Art. 58. De onderwijzer, die door den Gouverneur benoemd wordt, om als hoofd der school op te treden, moet zijn vierentwintigste levensjaar zijn ingetreden.

Art. 59. 1. Het hoofd eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs moet ten minste in het bezit zijn van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer.

2. Het hoofd eener school voor gewoon lager onderwijs moet ten minste in het bezit zijn van de akte van bekwaamheid als onderwijzer.

3. De waarneming van het dagelijksch beheer eener school kan echter tijdelijk — doch voor niet langer dan zes maanden — worden opgedragen aan een onderwijzer, die den gevorderden leeftijd of de akte die vereischt wordt, niet bezit, mits aan de school geen onderwijzer in het bezit van die akte verbonden is.

Art. 60. 1. De onderwijzers werkzaam aan eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs moeten ten minste de akte van bekwaamheid als onderwijzer bezitten.

2. Hun aantal wordt door den Gouverneur in overleg met den Inspecteur van het Onderwijs vastgesteld.

Art. 61. 1. Boven en behalve de onderwijzers, bedoeld in het vorige artikel, kunnen door den Gouverneur in overleg met den Inspecteur van het Onderwijs personen, niet in het bezit van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer, met het geven van onderwijs in een of meer der vakken, genoemd in artikelen 5 en 7, belast worden, mits zij behooren tot de personen, genoemd in artikel 15 onder *b*, *c* en *d*. of vóór het in werking treden dezer verordening met goed gevolg examen in eenig vak hebben afgelegd volgens en krachtens de verordening van 5 Juli|17 October 1884 (P. B. No. 16) of die van 6 October 1906|11 Mei 1907 (P. B. 1907 No. 5), of met goed gevolg examen hebben afgelegd volgens het bepaalde in de artikelen 101 en 102 dezer verordening.

2. Deze personen hebben den titel van vakonderwijzer.

Art. 61 opent de mogelijkheid om voor eenige vakken gebruik te maken van vakonderwijzers, die hunne bevoegdheid onder de vorige of de huidige verordening hebben verkregen. Deze aanvulling is noodig, omdat volgens het ontwerp tot het verkrijgen van eene bevoegdheid voor een der vakken, genoemd in art. 7, onder *i—q* en *s—t*, het bezit van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer of hulponderwijzer vereischt wordt (art. 101).

Het wordt in het belang van het onderwijs geacht, dat de onderwijzers zooveel mogelijk de verschillende vakken in eene klasse zelve onderwijzen en vakonderwijzers slechts in uiterst bijzondere gevallen optreden Daarom moet aan niet-onderwijzers geen gelegenheid gegeven worden akten te verwerven voor vakken, waarin ze toch op de scholen geen les zullen geven. *M. v. T.*

Art. 62. 1. Behalve het hoofd der school wordt aan eene school voor gewoon lager onderwijs ten minste één onderwijzer vereischt, zoodra het aantal werkelijk schoolgaande kinderen meer dan veertig bedraagt.

2. Voor elk vijfenveertigtal werkelijk schoolgaande kinderen boven de eenenveertig wordt ten minste één onderwijzer meer vereischt.

3. Onder de onderwijzers, in dit artikel bedoeld, worden zij, die uitsluitend belast zijn met het onderwijs in een of meer der vakken, genoemd in artikel 5 onder *g—k*, niet medegerekend.

4. Hoogstens de helft der onderwijzers eener school voor gewoon lager onderwijs mag in het bezit zijn van de akte van bekwaamheid als hulponderwijzer.

Art. 32. Aan eene school voor gewoon lager onderwijs moeten ten minste werkzaam zijn:

1—40 leerl. één onderw. als hoofd,
41—85 „ twee onderwijzers,
86—130 „ drie „
131—175 „ vier „
176—220 „ vijf „ enz.,

waarvan hoogstens de helft in het bezit mag zijn van de akte als hulponderwijzer. Deze regeling brengt voor de bestaande openbare scholen alleen mede de vervanging van een paar hulponderwijzers door onderwijzers. *M. v. T.*

Art. 63 1. Bij de toepassing van het vorige artikel wordt tot grondslag genomen het gemiddelde getal kinderen boven zes jaar, dat in het onmiddellijk voorafgaande schooljaar dagelijks de school heeft bezocht.

2. Verzuimen wegens ziekte of godsdienstplichten worden niet meegerekend.

Art. 63. De grondslag, hier voor de toepassing van art. 62 aangenomen, komt den Gouverneur de meest praktische voor. Zooals uit art. 75 blijkt, wordt hij ook toegepast voor de bijzondere scholen, zoodat niet langer het schoolverzuim, maar alleen het schoolbezoek den doorslag geeft bij het bepalen van het aantal verplichte onderwijzers voor openbare en bijzondere scholen. De schoolbevolking is op vele plaatsen in den loop van het jaar aan vrij groote schommelingen onderhevig, daarom kan niet gerekend worden met het aantal werkelijk schoolgaande kinderen op één datum in het jaar, wat nog onvoldoende is gebleken, daar waar leerplicht is ingevoerd. *M. v. T.*

Art. 64. De bezoldigingen der vastaangestelde onderwijzers van de onderscheiden rangen, alsmede de toelagen van hen, die tijdelijk aan eene openbare school verbonden zijn, hetzij als onderwijzer hetzij als vakonderwijzer, benevens de belooningen van kweekelingen, worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

Art. 65. 1. De hoofden van scholen op Curaçao zenden jaarlijks vóór 1 December een plan voor een rooster van werkzaamheden voor het volgend schooljaar in bij den Inspecteur van het Onderwijs.

2. De hoofden van scholen op de overige eilanden doen hetzelfde vóór 1 October.

3. De in de vorige leden bedoelde roosters moeten in overeenstemming zijn met de regelingen, en het leerplan, vastgesteld volgens de artikelen 44,45 en 46.

4 De Inspecteur van het Onderwijs stelt den rooster van werkzaamheden vast, wijzigt dezen zoo noodig en draagt zorg, dat hij vóór het begin van het nieuwe schooljaar is teruggezonden.

Art. 65. Voor de scholen op Curaçao is inzending van het plan voor een rooster op 1 December tijdig genoeg. Bovendien komt het nu jaarlijks voor, dat in October goedgekeurde roosters nog vóór Januari weer door andere vervangen moeten worden door wisselingen onder het personeel. *M. v. T.*

Art. 66. De hoofden van scholen zenden vóór 10 Januari een in tweevoud opgemaakt verslag omtrent den toestand hunner school aan de Commissie van Onderwijs, onder wier toezicht de school staat.

Art. 66. Eén verslag aan het eind van het schooljaar wordt voldoende geacht, vooral daar maandelijks allerlei gegevens aan den Inspecteur van het Onderwijs worden verstrekt. De Commissiën van Onderwijs maken ervan gebruik bij het samenstellen van het verslag, bedoeld in art. 122, en zenden één der verslagen van de hoofden van scholen aan den Inspecteur van het Onderwijs.

M. v. T.

DE OORLOG.

De partij der *Bolshewiki* breidt zich uit en neemt langzamerhand de overige partijen in zich op. De leider Nicolas Lenine is al aan kant gezet; er werd een coalitiekabinet gevormd, zoodat er nu weer een officiëel regeerend lichaam in Rusland is. De onderhandelingen over wapenstilstand en vrede schijnen vlot van stapel te loopen, evenals die over het uitleveren der Duitsche en Oostenrijksche krijgsgevangenen. Hoe de verhouding van Rusland wezen zal tegenover zijn vroegere Bondgenooten is nog niet duidelijk.

De overheerschende partij trekt zich weinig aan van vroegere verbintenissen. Trotzky, de Minister van Buitenlandsche Zaken, riep alle gezanten en consuls die zijn partij niet erkend hebben, terug. Of de Mogendheden nu zijn Gezanten zullen erkennen?

Tot het Oosterfront is de invloed der *Bolshewiki* nog niet doorgedrongen, daar vechten de Russen nog naast de Engelschen tegen de Turken.

Kerensky en Kornilof zitten ook niet stil, evenmin als de Kozakkenpartij. Er is een Tartarenrepubliek uitgeroepen met Sebastopol tot hoofdstad. Finland en Siberiën willen onafhankelijke Staten worden.

Maar, al blijft Rusland inwendig verdeeld, de oorlog tegen Duitschland en Oostenrijk schijnt toch wel uit te zijn. Die twee rijken krijgen dus groote troepen vrij, plus een flink getal gevangenen. Ze kunnen zich met volle kracht op Italië werpen en ook dit land onbruikbaar maken als bondgenoot van Engeland en Frankrijk. Die komen dan ten slotte alleen te staan.

Als Amerika er niet was. Maar President Wilson deed bij de opening van het Congres op 4 Dec. ll. heel leelijk tegen Duitschland. Hij wil Duitschland eronder hebben en den oorlog winnen. Van vrede wil hij niet hooren. Nu eerst begint de groote krijg. Amerika wordt een sta-in-den-weg voor den vrede.

Berichten uit de Kolonie.

Retraite.

Meer dan dertig kweekelingen, aan het R. K. Bijzonder Onderwijs verbonden, hielden deze week onderleiding van den Zeereerw. Pater Dahlhaus haar jaarlijksche afzondering op Habay.

Sinterklaas.

Noch de gruwelijke oorlog in Europa, noch de groote onveiligheid op zee konden dit jaar den goeden Sint tegenhouden, hij moest en zou naar Curaçao. Toen hij tegen zessen van stroopavond per auto, met Zwarten Piet op den bok, over de brug zou komen, gingen juist een paar schepen uit. De lieve jeugd trof het dus bizonder. Moeders kwamen met haar kinderen aandragen om den Heiligen Man toch eens goed te kunnen zien. De paar minuten wachten werden druk besteed om zijn gouden staf, hoogen mijter, en rooden mantel te bewonderen, maar ter sluiks werd toch ook wel een half angstigen blik geworpen naar zijn eerbiedwaardig hoofd met lange witte haren en baard.

Zijn goedige, vriendelijke oogen stelden alle kleuters gerust en zoo ging het in optocht de brug over. Bij de Poort van het Fort stonden eenige muzikanten den Hoogen Gast op te wachten en onder het spelen van oud-hollandsche deunen leidden zij hem naar de Militaire Cantine.

Gelukkig, had de verstandige grijs bij zijn tocht door de stad hier en daar zijn pakken afgegeven. Zoo had de Burgerij gelegenheid hun kinderen ook te laten deelen in de goede gaven van den Sint. Het was 's avonds druk op straat langs de mooie winkels.

Mgr. Vuylsteke werd ook goed bedacht voor de Nieuwe Kerk. Kerkgewaden, altaarlinnen, handdoeken met fraai bewerkte franje voor de Sacristie, roketten voor misdienaars etc.

In vele huisgezinnen was het op z'n Hollandsch en echt prettige avond.

De Curaçaosche.

't Gaat beginnen, er komt schot in. De sleepers kwamen alle twee Maandag binnen en Dinsdagavond liep *Don Alberto* al weer naar Maracaibo. Ze gaan nu de schade inhalen. Op het einde dezer maand wordt een groot schip verwacht, dat olie in komt nemen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen mooie Kalenders van den Heer M. S. L. Maduro, als Agent der *Remington* schrijfmachine en van den Heer David A. Correa, als Agent van de *Firestone* gummibanden.

Om den wisselprijs.

Weken voor den heuschen wedstrijd begon, hebben de elftallen zich bij herhaling gemeten, hetgeen plaats had onder deskundige leiding. De uitslag was steeds 1—1 zoo dat ze elkander niets toegaven.

Ook bij den j.l. Zondag gehouden wedstrijd, waarbij wel eenige belangstelling was, wisten ze elkaar niet te

veroveren en was het resultaat 1—1 welke punten na de rust werden behaald.

Over het algemeen is er zeer goed gespeeld, terwijl het samenspel der jongens van de Hendrikschool beter was, dan dat der militairen.

Gevangenis.

Het personeel der Gevangenis is met twee gevangenbewaarders uitgebreid en daartoe zijn door de Commissie der Gevangenissen benoemd P. E. WELLEMANN en H. MOESKER.

K. W. I. M. en C. H. M.

De Koninklijke West Indische Maildienst en de Curaçaosche Handel Maatschappij zijn koninklijk ondergebracht in het vroegere *Palais Royal*, een pracht van stand in 't midden van de Handelskade, vlak tegenover de gewone ligplaats der Hollandsche booten.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Maximiliano Alvarez, E. Aranaga hijo, Elina Borjes, Luis Caprilles, José Antonio Cona.. Janette B. da costa Gomez, José Evertsz, Emilia Gregorio, Virginia Hansen, Erich Hirchfeld, Constancia Marti, Johanna Pontillius 2, Eendre Raf, George T. Salof, Petronilla Wenstre, G. Kellijs, Ignacio Roterstam.

Drukwerken: Joseph W. Marcayda, Elizabeth A. Palacio, Isaak Wederfort.

Drukwerken zonder adres: Eenige exemplaren van de Nieuwe Rotterd. Courant.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 7 Dec. 1917.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.........	—
ZOUT per zak van 130 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K.G..........................	„ 0.08
ORANJESCHILLEN per K.G. 1st kw.	„ 0.30
id. per K.G. 2e kw.	„ 0.20
HUIDEN per K.G..........................	„ 0.30
GEITENVELLEN per K.G.............	„ 1,10
WOL per K.G..............................	. 0,25
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G...................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.............	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa) .	„
Kwaliteit No, 1............per dozijn	8,75
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 8.87½
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 3 „ „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„ 6,20
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.00
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„ 12
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ 1 van 25 c.M. of minder	

STROOHOEDEN (latal):	f.
Kwaliteit X per dozijn.....................	f1,35
Kwaliteit X X per dozijn................	f1,90

Regenval

gedurende de maand October.

	m.M.
Fort Amsterdam	17
Westpunt	18
Hoffi Abao	22
Kl. St. Martha	76 8
Dokterstuin	23.5
Plantage Siberie	20
Cas Chikitoe	0
Sta. Maria	10
Sta. Rosa	12
Wilhelmina-tuin	0
Plantage Gr. St. Joris	0
Beekenburg	0
Noordkant	10.5

Officieele berichten.

De tijdelijke Administrateur van 's lands hospitaal alhier, J. D. Vos is uit 's lands dienst ontslagen.

Aan den heer H. J. C. Boedenburg Hellmund is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als plaatsvervangend kantonrechter, plaatsvervangend lid der commissie van aanslag in de grondbelasting, en lid der commissie tot ondersteuning van den gewapenden dienst in de Nederlanden op Bonaire, onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekkingen bewezen diensten, en de heer G. W. Hellmund is in diens plaats benoemd.

Aan den opzichter bij den vuurtoren te Boca Spelonk op Bonaire N. T. Jonkhout is tot herstel van gezondheid een maand verlof naar Curaçao verleend, en Arnold Weymans tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking.

BURGERLIJKE STAND.

St. EUSTATIUS.

	GEBOORTEN.				HUWELIJKEN.	
	Mannel.	Vr. gesl.	In echt.	B. echt.		
Juli	3	3	1	5	Juli	0
Augustus	3	2	1	4	Aug.	1
September	6	2	1	7	Sept.	0
Totaal	12	7	3	16	Totaal	1 huwelijk

Totaal generaal 3e kwartaal 19, 2e kw. 23, 1e kw. 14.
In echt 3e „ 3, 2e „ 5, 1e „ 5.
Buiten echt 3e „ 16, 2e „ 18, 1e „ 9.

STERFGEVALLEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	Levenl. in echt.	b. echt.
Juli	2	1	0	0
Augustus	2	2	0	0
September	1	2	0	0
Totaal	5	5	0	0

Totaal generaal 3e kwartaal 10, 2e kw. 6, 1e kw. 11
Levenloos aang. in echt. 3e „ 0, 2e „ 0, 1e „ 0
Buiten echt 3e „ 0, 2e „ 0, 1e „ 0

Sterfgevallen 3e kwartaal 10, 2e kw. 6, 1e kw. 11

De bevolking van St. Eustatius nam toe in het 3e kwartaal met 9 zielen, in het 2e kw. met 17, in het 1e met 2, dus in 9 maanden met 28. Van de 56 geboorten waren er, maar 13 wettig. St. Eustatius heeft een slechten naam, en mag wel iets doen om zijn reputatie in de beschaafde wereld wat te verbeteren. Financiëel gaat het vooruit, moge de moreele vooruitgang spoedig volgen. Waarom trouwen de jongelui daar zoo weinig, ze hebben nu toch een goede toekomst?

De Droogte.

Als de droogte blijft aanhouden zal het er treurig gaan uitzien voor mensch en dier. Dat men toch daar, waar irrigatie mogelijk is, zooveel mogelijk voedsel uit den grond trekke. Maar ook, dat men tijdig maatregelen neme om het noodige hooi in te slaan. Amerika zal dit jaar wel geen hooi uitvoeren en op het oogenblik is er op de Kust van Venezuela en Colombia, op Sto Domingo en Haïti en andere Antillen, waar onze schepen op varen, overvloed van GRAS te snijden tegen luttelen prijs. Voer dat gras aan en droog het, dan hebben we hooi genoeg.

De Havenwerken.

Het is nu een lust om het werk gaande te slaan. Iederen dag gaan er onderloopers, vol met harde specie naar het Schottegat. Die ondergrondsche boormethode, of hoe moeten we het noemen, heeft goede resultaten opgeleverd.

Zouden we van 't jaar klaar komen?

Mocht dit, onverhoopt, niet het geval wezen, dan kunnen we vooruit wel zeggen, dat niemand daarvan de schuld zal geven aan den Heer PH. VAN DER BREGGEN. Deze kundige ingenieur deed wat in zijn vermogen was om op tijd klaar te zijn.

In ieder geval, zoo niet dit jaar, onze haven komt toch klaar in de allereerste maanden van het volgenden. Als het weer vrede is en de vaart weer vrij, staat onze haven open ook voor de grootste schepen.

Hoedenindustrie.

Vrijdagmorgen 14 Dec. om 10 uur beginnen in den Hoofdcursus op Pietermaai de publieke examens ter verkrijging der verschillende Diploma's als hoedenvlechtster. Tevens zal het werk der deelneemsters aan de examens worden tentoongesteld.

Examen en tentoonstelling zijn toegankelijk voor belangstellenden.

Examen.

De Heeren J. J. ARENDS en J. R. ARENDS, afkomstig van Aruba, medische studenten aan de gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, hebben met goed gevolg het tweede natuurkundig examen afgelegd.

Onze gelukwenschen aan de Heeren Studenten en hun geachte Families.

Voor de Nieuwe Kerk.

Het Permanent Damescomité heeft zich duchtig geweerd en zich de welwillende medewerking verzekerd van meer dan twintig Jongedames, eenige Jongeheeren, en allerliefste kleine meisjes. De tegeven Soirée wordt met de grootste zorg voorbereid, en belooft iets buitengewoons te worden, een echte kunst-avond. Het programma vindt men op de laatste bladzijde onzer courant. Voor afwisseling is voldoende gezorgd, maar ook voor heel veel attractie.

De groote zaal van het St. Thomas-college zal vol zijn, de roep ging de Dames vooruit, dat het mooi zal worden.

Wij wenschen allen het meest volledig succes.

Koepokinenting.

[illegible] personen hebben gebruik gemaakt van de gelegenheid om zich gratis te laten inenten.

Die ouder waren dan 14 jaren kregen nog 'n kwartje toe.

Buitenland.

De Duitsche Sociaal-democraten

hebben, na vier jaar „staking", voor 't eerst weer een partijdag gehouden. Te Würzburg deze maal. Men begon — zeer teekenend — met het zingen van een vredeslied.

In het woord van verwelkoming namens het partijbestuur wees Freudenberg op den sterken strijd der veroveringspolitici tegen de voorstanders van den vrede en wees er op, hoe aan het hoofd der oorlogszuchtigen de grootste fabrikant van munitie staat.

De openingsrede werd uitgesproken door Ebert, den voorzitter der partij, die verklaarde, *dat een groot deel van den haat, waarmee de wereld is vergiftigd, te wijten valt aan de Alldnitschers.* Hun wereldkaarten, waarop aangegeven wordt, wat Duitschland hebben moet, hebben ontzaglijk veel kwaad gesticht; dat hebben wij te Stockholm ervaren.

De beste waarborg voor den vrede is verzoening, verklaarde de leider. Het moet uit wezen met de gepantserde vuist.

Deze rechtstreeks tegen den keizer gerichte woorden, werden stormachtig toegejuicht.

De voorzitter sprak ook over den binnenlandschen toestand: Michaelis is geen leider, zeide hij. Na drie maanden ligt zijn politiek in puin.

De rijkskanselier Michaelis staat eenzaam op de wijde vlakte, aldus de „Vorwärts". Links en rechts is men het er over eens, dat het zoo niet langer gaat. Terwijl de socdemocratie en met haar een groot gedeelte der burgerlijke linkerzijde, wenscht, dat nu eindelijk eens in overeenstemming met het parlement zal worden geregeerd, weerklinkt uit het Al-Duitsche kamp het geroep om een dictatuur. In de bladen van Zaterdag werd reeds met verdachte eenstemmigheid de regeering opgezet tegen de rijksdagmeerderheid. Er werd bij de regeering op aangedrongen, dat zij een houding zou aannemen, uit welke ook uiterlijk in het geheele land zou blijken, dat zij werkelijk de leiding in handen heeft en het roer vast weet te hanteeren, waar het noodig mocht zijn, ook tegen den wil der democratie.

Dat was nog diplomatiek voorzichtig uitgedrukt. Zondag echter schreef een Al-Duitsch blad te Berlijn: Aan den chaos, dien Michaelis, doordat hij den wil om te leiden niet heeft laten blijken, veroorzaakt heeft, kan slechts door de Nationale macht een einde worden gemaakt.

En om dezen eisch te ondersteunen bevat het blad nog een afzonderlijk artikel met het opschrift: „Dictatuur", waarin deze vergoelijkt wordt met het voorwendsel, dat Duitschland op het oogenblik onder de dictatuur van den Rijksdag zucht.

Wij gelooven niet dat er in Duitschland een regeering te vinden zou zijn, die zich met dit *va banque-spel* van politieke bankroetiers zal inlaten. Maar wat blijft er dan over? Wanneer van twee theoretisch mogelijke wegen om aan den huidigen onhoudbaren toestand een einde te maken de eene tot den zekeren ondergang leidt, dan moet men wel tot den anderen besluiten.

Aldus de „Vorwärts", volgens het „Hbld."

Scheidemann verklaarde met nadruk, dat van afstand van Elsas-Lotharingen *ook voor de socialisten geen sprake kan wezen.*

De „Vorwärts" schrijft:

Den voornaamsten indruk, welke de debatten op den eersten dag gemaakt hebben, is een van krachtige eensgezindheid onderling. Er bestaat blijkbaar geen enkel meeningsverschil, dat zoo groot is, dat een politieke samenwerking eventueel in gevaar gebracht zou worden of op eenigerlei wijze bemoeilijkt. Zonder dat zij dit eigenlijk bedoeld hebben, hebben de heeren Michaelis, Hefferich, Von Stein en Von Capelle er veel toe bijgedragen, om deze eensgezindheid tot stand te brengen. Indien er nog twijfel aan mocht bestaan, of de *sociaal-democraten tegen de huidige regeering een buitengewoon scherpe oppositie zullen gaan voeren*, dan is 't laatste spoor van twijfel thans wel weggenomen. De geheele partij zonder onderscheid staat dezen eensgezind. Over het eventueele verzoenen der volkeren onderling en op internationalen grondslag is men het ook volstrekt eens. Aan de geheele wereld is thans getoond, dat wij de ouden zijn gebleven.

Zeer merkwaardig was een telegram van de partijgenooten aan het Westelijk front.

Niet, dat er iets anders dan een hartelijken groet in stond, maar dat het door de militaire autoriteiten was doorgelaten!

Naar de „Münchener Augsburger Landeszeitung" meldt, heeft de af-

HAVEN-NIEUWS
VAN 1 DEC. — 15 DEC.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zulia	S S Morris	1 Dec	New York	1 Dec	Maracaibo
Merida	A Johanson	2 Dec	Maracaibo	3 „	La Guayra
Merida	A Johanson	5 „	La Guayra	6 „	Maracaibo
Caracas	H Hichborn	5 „	New York	6 „	La Guayra
Zulia	S S Morris	6 „	Maracaibo	6 „	New York
Vulcanus	G Breman	7 „	Paramaribo	7 „	Pto Barrios
Willem I	G J de Bruyn	6 Dec	Paramaribo	7 Dec	New York
Mimer	Hopland	3 „	New York	4 „	Maracaibo
Nikerie	A E Nyboer	7 „	Tucacas	7 „	New York
Caracas	H Hichborn	12 „	La Guayra	12 „	New York
Merida	A Johanson	12 „	Maracaibo	13 „	Rio Janeiro
Mimer	Hopland	9 „	Maracaibo	9 „	New-York
Maracaibo	P W Johson	15 „	New-York	15 „	Maracaibo
Don Alberto	Arvelo	3 Dec	Aruba	4 Dec	Maracaibo
Samson	Bul	3	Missisipi	7 „	Maracaibo
Cratheus	Bjorge	2 „	New Orleans	4 „	Pernambuco
Montserrat	Corleto	16 „	Colon	16 „	Barcelona

Schooners	Aankomst	van	Schooners	Vertrek	naar
Reina H	2 Dec	PoColombia	*M Cristina*	3 Dec	Maracaibo
Vesta H	3 „	Bonaire	*Virginia*	3 „	Vela de Coro
Pluma deOro V	3 „	VeladeCoro	*M Leoncita*	3 „	Aruba
Electra H	4 „	Maracaibo	*Vesta*	3 „	Bonaire
Aristita H	5 „	Barbados	*Brion V*	3 „	Maracaibo
Hirondelle H	6 „	Maracaibo	*Meteor*	4 „	Maracaibo
Felicidad V	6 „	Maracaibo	*Alix*	5 „	Barbados
Vestaa H	6 „	Aruba	*Pluma de oro*	6 „	Vela de Coro
M Leoncita H	6 „	Aruba	*Sulfide*	7 „	Pto Colombia
Dreadnought H	6 „	Bonaire	*Reina H*	7 „	Pto Padre

gevaardigde Ganderger in den Beierschen Landdag verklaard, dat de boeren geen vertrouwen meer in de regeering hebben, omdat zij hun voortdurend maar wat voorliegt.

„Wij hebben genoeg van de Pruisische inmenging," voegde Ganderger eraan toe. „Beieren moet baas blijven in eigen huis. Men verklaart opzettelijk, dat de oogst van het koren slecht is geweest in het Noorden, om Beieren te dwingen Pruisen te hulp te komen, zoodat ons land het volgende jaar zelf niets meer zal hebben, om zich te voeden."

De correspondent van de „N. R. Ct." te Londen seint:

Naar de „Times" uit het Engelsche hoofdkwartier verneemt, vertellen gevangen genomen Duitsche officieren, dat er zoowel onder het Duitsche leger als onder de Duitsche marine een wijd verbreide muitzieke geest heerscht. De geest is bijzonder slecht onder de Beiersche eenheden, die tot kortgeleden de beste elementen in het Duitsche leger waren. Sommige Beiersche eenheden stonden op het Zuidelijke gedeelte van het front en hadden winterkleeren gekregen, waaruit zij opmaakten, dat zij naar Rusland of naar het Italiaansche front zouden gaan en met beide vooruitzichten hadden zij vrede. De hevige slagen, die de Engelschen aan het Vlaamsche front toebrachten, maakten echter een verandering in die plannen noodzakelijk en zij werden ijlings naar het front bij Yperen gezonden. Met de grootste moeite konden de officieren de manschappen ervan af houden, openlijk te muiten. Zij werden op marsch ongezeglijk en toen een officier het waagde, hun te bevelen om niet uit het gelid te marcheeren, werd hij onthaald op kreten van „Sauhund".

Een ander officier, dien wij gevangen hebben gemaakt, zegt dat hij niet tegen hen durfde spreken, daar hij anders doodgeschoten zou zijn. De manschappen zegden openlijk den bataljonscommandant te zullen neerschieten, als hij het hart had voor het front te komen.

Duitsche deserteurs, in ons land aangekomen, vertellen volgens het *Maand. ochtbl.* een en ander over de muiterij bij de marine.

Nu zullen ze er wel niet zelven bij geweest zijn, maar men kan er uit zien, welke verhalen dienaangaande in Duitschland rondloopen.

„Op niet minder dan drie groote linieschepen en een kleinen kruiser, n. l. de *Kaiser*, *Westfalen*, *Prinz-Regent Luitpold* en *Hamburg* zijn de matrozen aan het muiten geslagen.

Op zekeren, van te voren vastgestelden dag, werden aan boord van genoemde schepen roode vlaggen geheschen en weigerden alle minderen op het appel te verschijnen.

De officieren meenden het „opstootje" spoedig te kunnen onderdrukken, doch hierin vergisten zij zich; want toen zij zich met de revolver in de hand naar de muitende matrozen begaven en dezen onder bedreiging op hen te zullen schieten bevalen aan het werk te gaan, weigerden allen als één man hun te gehoorzamen. Zij namen een zeer dreigende houding aan en spoedig vielen zij op de officieren aan. Een gevecht ontstond, met het gevolg, dat verscheidene officieren overboord geworpen werden en den dood in de golven vonden. Zeer warm ging het o. a. toe op de *Prinz Regent Luitpold*, een schip van 24.700 ton, behoorende tot de *Kaiser*-klasse, waar zelfs de commandant door de muiters niet ontzien, doch eveneens overboord geworpen werd. Na de officieren moest ook het materieel het ontgelden en verscheidene kanonnen verdwenen in de diepte, terwijl aan de schepen nog verschillende andere beschadigingen werden aangericht."

De *Lokal Anzeiger* meldt:

De staatssecretaris van het Rijksdepartement van Marine, von Capelle, heeft een verzoek om ontslag ingediend.

Dat de Vorwärts zich zeker niet zal tevreden stellen met het aftreden van staatssecretaris von Capelle, kan wel blijken uit wat het blad schrijft op Zaterdag in een hoofdartikel: „Nog een reddingsmanoeuvre". Het blad komt dan krachtig op tegen de pogingen, die voortduren om den Rijkskanselier te redden door het opofferen van von Capelle. Hiertoe tracht de *Köln. Ztg* de meening ingang te doen vinden, als zou von Capelle's optreden en uitlating niet in overeenstemming zijn geweest met de wenschen van den Rijkskanselier. Von Capelle zou zich door de opwinding van het oogenblik hebben laten meesleepen. Deze voorstelling noemt de *Vorwärts* volstrekt onwaar. Talrijke oog- en oorgetuigen kunnen bevestigen, dat von Capelle geenszins in opwinding improviseerde, maar dat hij een welvoorbereide verklaring van het manuscript heeft afgelezen. Het zou tot de grootste onbegrijpelijkheden der aan onbegrijpelijkheden zoo rijke laatste dagen behooren, indien de Rijkskanselier van deze welvoorbereide verklaring geen kennis zou hebben gehad.

De *Vorwärts* acht een nieuwen oproep van het bestuur der vaderlandspartij een rechtstreeksche uitdaging van de Rijksdagmeerderheid en van von Kühlmann. Het blad haalt uit deze verklaring de volgende zinsneden aan: „Reeds spreekt men van de ontbindingspartij, die de meerderheid van den Rijksdag tot ontbinding wil brengen. Ja, wij willen blootleggen, dat de meerderheid van 19 Juli innerlijk ontbonden is, dat de aanstichters van het hernieuwde vredesaanbod de op een dwaalspoor geleide volgelingen steeds meer verliezen. Wij willen aantoonen, waar de werkelijke meerderheid van het Duitsche volk staat. Wij willen bewijzen, dat na 3 oorlogsjaren in het Duitsche volk het besluit ongebroken blijft, door strijd den vrede te winnen, dien Duitschland noodig heeft. De Duitsche vaderlandspartij zal iedere Rijks-leiding gaarne ondersteunen, die een tot Duitschland's verval leidende vrede van vergelijk weigert en de overwinningsvaan hoog houdt. Het behooren van Elzas-Lotharingen tot het Duitsche Rijk is geen vraag meer, maar een volkomen afgesloten feit. Elzas-Lotharingen is geen coulisse om daarachter het Belgische vraagstuk, dat voor Duitschland een levenskwestie is, te doen verdwijnen."

Hieruit blijkt volgens de *Vorwärts* duidelijk, dat de nieuwe partij den strijd wil tegen de partijen der Rijksdagmeerderheid en die, wel verre van te willen vereenigen, zich zelf met trots ontbindingspartij noemt. De laatste, tegen de jongste redevoering van von Kühlmann gerichte zinsnede, bewijst bovendien, dat de vaderlandspartij eveneens hartstochtelijk de buitenlandsche politiek der regeering bestrijdt. Eene regeering, die toelaat, dat deze partij van ambtelijke zijde wordt be voordeeld, maakt zich daardoor zelf belachelijk. Wij zelve, zegt de Vorwärts, antwoorden op deze oorlogsverklaring slechts kort: Waar de „werkelijke meerderheid van het Duitsche volk" staat, wordt niet bewezen door uit oorlogswinsten een groote pers op te koopen en daarmede een reuzen-spektakel te maken, en evenmin door 3000 man van de 4½ millioen Groot-Berlijners in een zaal te laten betoogen, maar het zal worden uitgewezen bij de volgende Rijksdagverkiezingen.

Z. H. de Paus schreef in zijn vredesoproep: „de stoffelijke macht moet onderdoen voor het zedelijke recht."

Dat beginsel, zoo diep geworteld in de natuurlijke zedenleer, wekte de woede der Al-Duitschers. Een van hen, jonker Albrecht von Stolberg Weringerode, schrijft in een open brief aan den Paus: „Gij zegt dat in de plaats van de stoffelijke macht het recht moet gesteld worden. Waar in de geschiedenis, waar in het leven der naties heeft dit ooit plaats gehad voor binnenlandsche en buitenlandsche politiek? Het is de sterkste, die de wet oplegt in de wereld. Zoo ook in het leven van elke natie: hij, die de stoffelijke macht in handen heeft, heeft ook de macht om de wet voor te schrijven. In Duitschland verkeert men in den toestand van „te zijn of niet te zijn" en het zou daarom een zonde wezen, idealen na te streven, welke volgens de leer der historie enkel utopieën zijn." (*Leipziger Neueste Nachrichten*, 21 Augustus).

Feitelijk is het waar, — schrijft de *Stem uit België* — dat er gevallen geweest zijn in het leven der naties, waarin deze theorie werd toegepast, maar het is eene schromelijke overdrijving te beweren, dat er geene heerschers en geene gouvernementen geweest zijn, die het recht hebben gesteld boven de macht; en theoretisch is het zuiver Darwinisme, een grove dwaling, die de grondslagen der zedenleer ondermijnt.

De *Vorwärts* zegt, dat Michaelis, wanneer hij zoo „gevaarlijk" blijkt te wezen, moet *heengaan*."

Het blad noemt zijn positie een puinhoop.

Want de onthullingen over de vloot waren geweldig overdreven en hadden alleen ten doel, zichzelf schoon te wasschen.

Ook andere bladen zijn verontwaardigd over Capelle's optreden maar meenen, dat deze *niet* in overeenstemming met den Rijkskanselier handelde.

Ook het *Journal de Genève* schrijft: „Wij achten het gewenscht te waarschuwen voor eventueele overdrijving van deze aangelegenheid. Weliswaar zijn er teekenen van ontevredenheid, maar de onthullingen van Capelle hebben beslist het karakter van een manoeuvre. De regeering wil het land ophitsen tegen de pacifisten, den Rijksdag ontbinden en doet met dit doel een beroep op de volkshartstochten. De rijkskanselier wil bij ons den indruk verwekken, dat hij steunt op den Rijksdag."

Theodor Wolff vindt het een schandaal, dat de schuldigen aan de vlootrevolutie zijn ter dood gebracht zonder de z.g.n. medeschuldige Rijksdagleden te hooren.

Ledebour verklaarde in den Rijksdag, dat Michaelis absoluut ongeschikt was gebleken, zoowel wat zijn bekwaamheid als zijn karakter betreft.

Ledebour wordt tot de orde geroepen. Hij vervolgt: Helfferich moet aan het bewind komen om Michaelis te helpen. Wij hebben ook een anderen kanselier noodig. De staatsadvocaat waagt het niet, een aanklacht tegen de onafhankelijke sociaal-democraten in te dienen. De kanselier stelt het voor, alsof die aanklacht ingediend was en of de schuld bewezen is. „Dat is een kwajongensstreek van Michaelis."

Spreker wordt voor de tweede maal tot de orde geroepen. De president dreigt hem het woord te ontnemen. (Groot rumoer. Geroep links: „Treedt maar af".)

„Het advies van graaf Luxburg aan de Duitsche regeering om Argentijnsche schepen vrij te laten of spoorloos te doen verdwijnen, is het meest infame, wat ik ooit gelezen heb en ik hoop, dat hierover evenveel verontwaardiging heerscht als over het Baralong-incident. Op die manier wordt Duitschlands aanzien ten zeerste benadeeld. Redden kunnen wij het slechts als wij van deze tribune onze verontwaardiging over zulke afschuwelijkheden toonen

„Haar onbekwaamheid toont de regeering ook bij het regelen der staatsaangelegenheden in de door onze troepen bezette gebieden. In Polen, Koerland en Littauen begroet te men ze als bevrijders van het czaristisch regime. Maar in plaats van de vrijheid bracht de Duitsche regeering slechts haar eigen bureaucratie. Er is ook een beweging gaande, om de Oostzee-provincies bij Duitschland in te lijven. De heeren, die daarvoor opkomen, meenen ten onrechte, dat het Duitsche landen zijn. Meer dan 90 procent der bevolking is niet Duitsch. In het bijzonder in Riga vormen de Duitschers slechts een zesde van de bevolking. Wil men er soms een Duitschen prins heensturen, die het zaakje alleen opknapt? Ik ben weliswaar voor den export van prinsen, maar zij mogen toch geen onheil aanrichten."

Westminster Gazette meent ook, evenals wij reeds veronderstelden, dat de werkeloosheid der Duitsche vloot, zelfs bij de actie tegen Riga, aan de muiterij moet worden toegeschreven. En dan moet deze toch wel een zeer ernstig karakter dragen.

De Engelsche ochtendbladen begroeten de opstandige beweging in de Duitsche marine als een symptoom, waardoor bewezen wordt, dat het revolutionaire gist aan het werken is en gelooven dat deze aangelegenheid ernstiger is, dan men op het eerste gezicht zou zeggen.

Zoo schrijft bijv. de *Daily Express*: De Russische revolutionaire gist toont zijn uitwerking. Weliswaar is deze uitwerking nog niet algemeen en heeft nog niet de positie van de heerschende kaste in gevaar gebracht, maar deze muiterij is van meer beteekenis, dan indien zij zou hebben plaats gehad in een democratisch land, omdat een militairistisch keizerrijk gegrondvest is op een ijzeren discipline. Indien de discipline wordt verzwakt, beeft het rijk, maar desniettemin is het vertrouwen in den keizer nog volstrekt niet geschokt en zal dit eerst geschieden na een overweldigende nederlaag. Dan zal de revolutie komen, die den oorlog zal beëindigen. Een Duitschland zonder keizer, zal geneigd zijn vredesvoorwaarden te aanvaarden, die door de geallieerden worden gedicteerd, omdat deze voorwaarden aan allen gelijke kans bieden en beloften inhouden voor de ontwikkeling van een vrij Duitschland, geneigd zich behoorlijk te gedragen tegenover zijn buren, als aan andere vrije landen. Maar een Duitschland, dat onder het juk van den keizer zucht, kan niet tot een vrede komen.

De *Daily News* schrijft:

Wat ook achter de door von Capelle genoemde feiten moge staan, het heeft er thans alleen schijn van, dat een definitief keerpunt in den oorlog is gekomen. Wij weten niet, welk gewicht behoort gehecht te worden aan de muiterij zelf, maar van werkelijk belang is de crisis, die ontstaan is tusschen de regeering en de socialisten.

De Rijksdag is verdaagd met een geestdriftig woordje van den President.

Het Centrum.

PROGRAMA

DE LA VELADA

que tendrá lugar

EN EL SALÓN

DEL COLEGIO "STO. TOMÁS"

en los dias 27 y 30 de Deciembre de 1917 á las 8 p. m. en punto.

A beneficio de la nueva Iglesia de la "Santa Familia."

Primera Parte.

Obertura por la orquesta, dirigida por el maestro JACOBO J. M. PALM.

1. Cuadro alogórico en homenaje á la bandera Holandesa

por las Srtas:

E. y A. P. Henriquez E. — E. v. d. Veen-Zeppenfeldt. — C. Osorio. — S. v. d. Veen-Zeppenfeldt — M. C. y M. Badaracco. — M. y B. Araujo. — S. Villalobos. — A. Weeber. — A. v. d. Veen-Zeppenfeldt. —
y los Jóvenes. — E. Arboleda. — H. Pinedo. y A. Araujo. —

2o. Comedia dramática en un acto.

"LA NINA DE NOCHE BUENA."

REPARTO:

Baronesa de la Rochenoire	Srta.	A. P. Henriquez E.
Margarita, con el nombre de Zita	Niña	L. Osorio.
Marcelina, criada	Srta.	M. C. Badaracco.
Lucia (Niñas Bretonas)	Niña	B. Badaracco.
Valentina	„	J. Meaño Rojas.
Dionisia	„	J. R. Pinedo.
Leontina	„	M. A. Schemel.
Luisa	„	A. E. Winkel.
Juana	„	C. Badaracco.

3o. Cuadro vivo.

"ADORACION DE LOS ANGELES AL NINO DIOS"

por las niñas:

L. y M. v. d. Veen-Zeppenfeldt. — L. Osorio. — B. y C. Badaracco. — A. E. Winkel. — C. y M. Morales y J. Meaño Rojas.

Segunda Parte.

4o. Comedia en un acto.

"LA JORNADA DE LA VIDA"

interpretada por las Srtas:

S. Villalobos. — M. y B. Araujo. — M. C. y M. Badaracco. —

5o. Monólogo:

"AGAR"

en caracter.

Por la Srta. A. P. Henriquez E.

"6o. CORO DE ABANICO"

por las Señoritas:

M. y B. Araujo. — M. C. y M. Badaracco. — A. v. d. Veen-Zeppenfeldt. — A. P. Henriquez E. — A. Weeber. — S. Villalobos.

Durante los intermedios tocará la Orquesta piezas escogidas.

NOTA. Las tarjetas de entrada se venden en el "Hotel Americano," "Ellis & Dania," "Botica Central," "Botica Nueva."

Y en la puerta de entrada las noches de velada.

El precio de la tarjeta es fl. 1,50.